

Stílus: a köznyelvben sok mindent jelent: viselkedésmódot, öltözködést, szokást, életstílust, stb.

Nyelvtani értelemben: → **A nyelv használatának módja. A nyelvi elemek kiválasztása és elrendezése által jön létre. Célja a kommunikációs helyzetnek való megfelelés és a hatáskeltés.**

Stílusrétegek:

• Társalgási (magánéleti)	Egyes szövegtípusoknak sajátos stílusjegyei vannak
• Közéleti	A szövegtípusok alapján különböztetjük meg a
• Hivatalos	stílusrétegeket.
• Tudományos.	
• Szépirodalmi	
• Publicisztikai	

A társalgási (magánéleti) stílus:

- **A mindennapi társas érintkezésben használt** tipikus nyelvi formák összefoglaló elnevezése.
- A **személyiségünk kifejezésére legalkalmasabb** stílus: kötetlen a téma, saját szókincs használata
De! vannak bizonyos kötöttségek is: illemszabályok, hagyományok, szokások betartása (Társalgási fordulatok: pl. *köszönések, legyen szíves, bocsánat, elnézést, egy pillanat, köszönöm*, stb.)
- Az **érzelemkifejezés szabadsága** jellemzi (indulatszavak: *jaj, hú, aszta, ne már*, + beszédszünet, + szóhasználat + hangulatjelek, többszörös felkiáltójel, stb.)
- A szókincs egyéni: sokszor kerülnek bele **divatszók, töltelékszók, szleng elemek** (*gáz, király, tök, totál, para*, stb.) → általában a fiatalabbaknál
- A kommunikációs funkciók változatossága jellemzi: **kapcsolatfelvétel, kapcsolattartó, kapcsolatzáró funkció**
- Különböző szövegtípusok tartoznak ide írásban és szóban (beszélgetés, történetmondás, viccmesélés, levél, e-mail, sms, stb.)
- **Mindenki használja**; emiatt nagyon sokféle lehet. A beszélő műveltsége, előélete szerint nagy eltérések lehetnek a különböző stílusok között: egy bányász és egy ügyvéd másképp használják a társalgási stílust.
- Minden más stílusréteggel kapcsolatban van.
- **A mondatszerkesztés lazább**, mint a többi stílusrétegnél: itt gyakori a **témaváltás**, témától való **elkalandozás**, közbevágás, **hiányos mondatok** → **KIFEJTETLENSÉG** (sokszor a mondanivaló kiegészül a szituációból a mozdulatok, gesztusok, a környezet segítségével; vagy a beszélők előismeretei, emlékei alapján)
- **Írásban** igényesebb a mondatszerkesztés, **teljes szerkezetű, befejezett mondatok** szerepelnek; de a cél itt is a **közvetlenség, természetesség megtartása**.
- **Írásban** is fontosak a kötöttségek (levél szerkezete, udvariassági formák, stb.)
- **Nem nyelvi kifejezőeszközei:**

szóban: a beszéd zenei eszközei (hangsúly, beszédszünet, beszédtempó, stb.) – pl. „okos vagy” mondat egyrészt lehet dicséret, más hangsúllyal viszont gúnyos, sértő.

Gesztusok, mimika, testtartás, stb.

Írásban: írásjelek (idézőjel, felkiáltójel(ek), zárójel, stb.), betűméret, tagolás, kiemelés, helykihagyás, hangulatjelek ☺

Vázlat a szövegelemzéshez

- Írásbeli vagy szóbeli a szöveg? Párbeszédes vagy egyirányú?
- Kihallatszik-e a szövegből a beszélők személyisége? /Fiatal vagy idősebb; milyen viszonyban vannak egymással (udvarias, közvetlen); stb./
- Divatszók, töltelékszók, szleng elemek vannak-e?
- Hogy működik a szövegben a kapcsolatfelvétel/kapcsolatzárás? Betartja-e az illemszabályokat, hagyományokat?
- Vannak-e társalgási fordulatok; állandósult szókapcsolatok?
- Vannak-e benne érzelemkifejező elemek?
- Milyen a mondatszerkesztés? (Hiányos mondatok, közbevágások, témaváltások vannak-e? Vannak-e előismeretek/emlékek, amelyekre a mondanivaló alapul?)
- Milyen nem nyelvi kifejezőeszközök vannak a szövegben? (beszédszünet, kiemelés, írásjelek, hangulatjelek, betűméret, stb.)